Oświadczenie złożone
przez senatora Stanisława Pawlaka
na 63. posiedzeniu Senatu
w dniu 22 lipca 2026 r.

Oświadczenie skierowane do minister edukacji Barbary Nowackiej

Szanowna Pani Minister!

Z niepokojem przyjąłem wyniki tegorocznego egzaminu ósmoklasisty, z których wynika, że uczniowie województwa kujawsko-pomorskiego ponownie osiągnęli jeden z najsłabszych rezultatów w kraju, zwłaszcza z matematyki. Według opublikowanych wyników egzaminu ósmoklasisty w 2026 r. średni wynik z matematyki w skali kraju wyniósł 55%, a w województwie kujawsko-pomorskim jedynie ok. 51%, co oznacza wynik niższy od średniej krajowej o mniej więcej 4 punkty procentowe. Również wyniki z języka polskiego i języka angielskiego plasują województwo poniżej średniej krajowej.

Niskie wyniki egzaminacyjne nie są wyłącznie statystyką. Przekładają się one na ograniczone możliwości dostania się uczniów do wybranych szkół ponadpodstawowych, pogłębiają nierówności edukacyjne pomiędzy regionami oraz mogą negatywnie wpływać na rozwój społeczny i gospodarczy województwa. Szczególny niepokój budzi fakt, że trudności dotyczą przede wszystkim matematyki, przedmiotu rozwijającego logiczne myślenie i stanowiącego podstawy kształcenia w wielu zawodach w przyszłości.

Do mojego biura senatorskiego wpływają liczne sygnały od rodziców, nauczycieli i samorządowców, wskazujące na narastające problemy kadrowe, niedobór nauczycieli przedmiotów ścisłych, niewystarczającą liczbę zajęć wyrównawczych, ograniczony dostęp do pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz pogłębiające się różnice pomiędzy szkołami w dużych miastach a placówkami funkcjonującymi na terenach wiejskich i w małych miejscowościach.

Jednym z istotnych działań, które mogłyby przyczynić się do poprawy wyników uczniów z matematyki, jest analiza i ewentualna modyfikacja podstawy programowej. Powinna ona w większym stopniu wspierać rozwijanie praktycznych umiejętności matematycznych, logicznego myślenia, rozwiązywania problemów oraz systematycznego utrwalania wiedzy na każdym etapie edukacji.

Na poziom osiągnięć edukacyjnych mogły mieć wpływ skutki nauki zdalnej w okresie pandemii, pogarszająca się kondycja psychiczna części uczniów, rosnące trudności z koncentracją oraz ograniczony dostęp wielu rodzin do płatnych form wsparcia edukacyjnego. W efekcie uczniowie z mniej zamożnych środowisk mają mniejsze szanse na wyrównanie zaległości.

W związku z powyższym zwracam się do pani minister z prośbą o udzielenie odpowiedzi na następujące pytania.

1. Jakie są według Ministerstwa Edukacji Narodowej główne przyczyny utrzymujących się od kilku lat bardzo niskich wyników egzaminów ósmoklasisty w województwie kujawsko-pomorskim, szczególnie z matematyki?
2. Czy ministerstwo przeprowadziło szczegółową analizę przyczyn słabszych wyników w tym województwie oraz porównanie z województwami osiągającymi najwyższe rezultaty? Jeśli tak, to jakie wnioski z tej analizy wynikają?
3. Czy planowane jest opracowanie i wdrożenie specjalnego programu naprawczego dla województw osiągających najniższe wyniki egzaminacyjne?
4. Czy ministerstwo zamierza zwiększyć finansowanie bezpłatnych zajęć wyrównawczych i konsultacji z matematyki dla uczniów klas VII i VIII?
5. Jakie działania są planowane w celu zwiększenia liczby nauczycieli matematyki oraz poprawy atrakcyjności tego zawodu?
6. Czy przewiduje się rozszerzenie systemu doskonalenia zawodowego nauczycieli matematyki, w tym wsparcia metodycznego dla mentoringu dla młodych nauczycieli?
7. Czy ministerstwo planuje objąć szkoły osiągające najsłabsze wyniki stałym wsparciem ekspertów oraz regularnym monitoringiem efektów podejmowanych działań?
8. Jakie działania zostaną podjęte w celu wyrównania szans edukacyjnych uczniów z terenów wiejskich i z małych miejscowości?
9. Czy planowane jest zwiększenie środków na nowoczesne wyposażenie pracowni matematycznych oraz wykorzystanie narzędzi cyfrowych wspierających nauczanie?

10. Czy ministerstwo rozważa wprowadzenie systemu wczesnego diagnozowania trudności uczniów już na etapie klas IV–VI, aby skutecznie zapobiegać narastaniu zaległości?

W mojej ocenie poprawa wyników egzaminacyjnych wymaga długofalowej strategii obejmującej zwiększenie liczby godzin przeznaczonych na naukę matematyki, finansowanie powszechnie dostępnych zajęć wyrównawczych, skuteczniejsze wsparcie nauczycieli, rozwój doradztwa metodycznego, poprawę warunków pracy szkół oraz stworzenie systemu monitorowania postępu uczniów od najwcześniejszych etapów edukacji.

Niski poziom wyników egzaminacyjnych nie jest wyłącznie problemem pojedynczych szkół, lecz sygnałem wymagającym systemowej reakcji państwa.

Stanisław Pawlak